

Co znamená vésti koně

Hudba Plastic People Of The Universe, komponovaná téměř výhradně baskytaristou Mejlou Hlavsou (ovšem svébytně a svérázně dotvářená a interpretovaná ostatními členy skupiny), směřovala zhruba od poloviny 70. let minulého století od rockových písní směrem k delším, prokomponovanějším celkům. V roce 1978 zahráli a nahráli na Hradečku Václava Havla *Pašijové hry velikonoční*, Hlavsovo kongeniální zhudebnění Brabencova apokryfního textu a o rok později premiérovali v Nové Vísce u Kadaně *Jak bude po smrti*, třívětý celek pracující s texty Ladislava Klímy. Třetím realizovaným tématickým projektem je *Co znamená vésti koně*, ve kterých se Hlavsova hudba setkává s původními Brabencovými básněmi, psanými v letech 1967 – 1979 a textem Pavla Zajíčka Samson, který tématicky a duchovně do konceptu projektu zapadá. Nutno poznamenat, že „Koně“ vznikli v době, kdy kapela, zbavená možnosti oficiálně veřejně vystupovat, hrála cca jednou do roka na utajovaných akcích a každý koncert byl premiérou a zároveň derniérou nového programu. Všechna vystoupení tím získávala na váze a důležitosti (ve smyslu anglického *event*), každé bylo performancí svého druhu s ucelenou scénickou prezentací a jednotícím tématem. Koncert *Co znamená vésti koně* se konal v březnu roku 1981 v Kerharticích u České Lípy, díky totální zakonspirovanosti proběhl klidně a bez zásahu represivního aparátu, nicméně dům, ve kterém se odehrál a který pro tuto příležitost zakoupilo několik příznivců skupiny, pár týdnů po akci vyhořel. Státní bezpečnost se ani nenamáhalo zakrývat skutečnost, že je to její práce. Skupina po této zkušenosti už žádný další koncert v tehdejší sestavě neodehrála a Vratislav Brabenec po dalším nátlaku v roce 1982 emigroval.

„Koně“ jsou nejen zřejmě vrcholem spolupráce Hlavsa / Brabenec, ale také nejodvážnějším exkursem do oblastí rockem málo probádaných. Jako by kapela v nejtěžším období své existence, kdy už v podstatě nebylo možné veřejně ani soukromě hrát, reagovala na situaci vnitřním exilem a útekem od rockového ducha i rockové matérie: nedovolíte – li nám hrát písničky, uděláme oratorium.

Milan Hlavsa při zhudebňování nejednoduché Brabencovy poezie (plné surrealistické lehkosti, kolářovské neuchopitelnosti, nepravidelného rytmu, ale přitom stále v pevném spojení se zemí a realitou) vycházel z materiálu, který používal už v *Pašijích* či klímovském projektu (na několika místech používá v jiném kontextu stejné rytmicko – melodické postupy, kompozice Osip dokonce využívá stejnou harmonickou kostru jako *Slavná Nemesis* z *Jak bude po smrti*). Stejně jako v *Pašijích* pracuje s modálním materiálem, stále preferuje svůj oblíbený tritonus (v melodice i při stavbě harmonické kadence), daleko více než dříve ovšem materiál narušuje atonálními a chromatickými výlety, které přitom nejsou nahodilé, ale mají svůj zvláštní řád. Častěji než kdy dříve pracuje s formálními i materiálovými kontrasty, které ale nenarušují tektoniku jednotlivých skladeb a celku. Ve Fotopneumatické paměti například staví do kontrapozice jednohlasou citaci responsoria Aleluja a jeho chromatickou harmonizaci, která by při mešním použití bezesporu vyděsila celé shromáždění. Naopak pozoruhodné jednoduše dosahuje v geniální písni *Rozvaha* neuškodí ani kuřeti: jednoduchá tříakordová sekvence postupuje celým kvintovým kruhem, až skončí opět ve výchozí tónině. Takřka mantricky opakovaný refrén „A ptáci taky“ je díky tomuto transponování magicky silný, aniž by ztrácel na jednoduchosti a upřímnosti.

Po hudební stránce snesou „Koně“ srovnání s vrcholnou tvorbou tehdejších západoevropských progresivních kapel (Art Zoyd, Univers Zero), na rozdíl od nich však mají zcela specifickou a originální atmosféru, která prostupuje celým hudebním i textovým materiálem. Atmosféru stísněnosti, duchovního útisku, ale též zvláštní archaichnosti a patetičnosti. Atmosféru, ve které se setkávají bytosti archetypální (Samson) i moderní (Osip),

sdílející svůj nelehký osud a přesto tvůrčí a tvořící. Atmosféru, ve které se ostré disonance a chromatismy nikterak neprotiví pradávným církevním i jiným modům či nejstaršímu způsobu dvojhlasého zpěvu – paralelnímu vedení hlasů. Atmosféru, které uplynulý a plynoucí čas vůbec neubral na působivosti. Atmosféru přítomnosti ducha, který vane kam chce a žádná protivenství ho nemohou umlčet.

Michal Nejtek